

20256-2027-cü tədris ili üçün Azərbaycan dili fənn proqramı

X Sınıf

(həftəlik I, II, III, IV bloklar üçün 4 saat, V bloklar üçün 4 saat dərs)

Ay	Həftə	Mövzu
Sentyabr	1	Fonetika. Səs və hərf. Sait səslər. Saitlərin deyilişi və yazılışı. Ahəng qanunu.
	2	Samit səslər. Samitlərin deyilişi və yazılışı. Sözlərin sonunda cingiltli samitlərin yazılışı və tələffüzü. Sonu <i>q</i> və <i>k</i> ilə bitən sözlərin yazılışı və tələffüzü. Qoşasamitlə bitən təkhecəli sözlər. Sözlərin sətirdən-sətrə keçirilməsi. Fonetik təhlil.
	3	Leksika. Sözlərin leksik və qrammatik mənası. Sözlərin həqiqi və məcazi mənası. Təkmənalı və çoxmənalı sözlər. Omonimlər. Omonim və çoxmənalı sözlərin fərqi və oxşarlığı. Sinonimlər. Antonimlər. Frazoloji birləşmələr. Etimologiya. Lüğətlər. Leksik təhlil.
	4	Sözlərin tərkibi. Kök və şəkic. Leksik və qrammatik şəkiclər. Sözlərin başlanğıc forması. Şəkiclərin variantları. Bir, iki və dördvariantlı şəkiclər. Sözlərin şəkicləri.
Oktyabr	1	Söz yaradıcılığı: Sözlərin quruluşca fərqləndirilməsi. Düzəltmə sözlər. Mürəkkəb sözlər, onların yazılışı. Bitişik və defislə yazılan sözlər. Bəzi mürəkkəb sözlərin ayrı yazılması.
	2	Mətn üzərində iş
	3	Morfologiya. Nitq hissələri. İsim. İsmnin əşyanın adını bildirməsi. Ümumi və xüsusi isimlər. Tək və cəm isimlər. Toplu isimlər. İsmnin quruluşca növləri. İsmnin mənsubiyyətə görə dəyişməsi: mənəbə, mövqə, mənşə kimi sözlərin mənsubiyyətə görə dəyişməsi. Bəzi isimlərin kökündən son saitin düşməsi.
	4	İsmnin hallanması. Qeyri-müəyyən yiyəlik hal və qeyri-müəyyən təsirlik halın adlıq haldan fərqlənməsi. Şəxs sonluqları. İsmnin morfoloji təhlili.
Noyabr	1	Mətn üzərində iş
	2	Sifət. Əlamət və keyfiyyət bildirməsi. Sifətin quruluşca növləri, dərəcələri, cümlədə rolu. Sifətin morfoloji təhlili.
	3	Say. Miqdar və sıra bildirməsi. Sayın quruluşca növləri, sayın mənə növləri, numerativ sözlər. Sayların orfoqrafiyası. Defislə yazılan mürəkkəb saylar. Saylarla işlənən isimlərin təkdə və cəmdə olması. Sayın morfoloji təhlili.
	4	Mətn üzərində iş
Dekabr	1	Əvəzlik. Əvəzliyin əsas nitq hissələrinin yerində işlənməsi. Əvəzliyin quruluşca növləri. Əvəzliyin mənə növləri. Şəxs əvəzliyinin şəxsə və kəmiyyətə görə dəyişməsi. <i>O, bu</i> əvəzliliklərindən sonra vergülün işlənməsi. Əvəzliyin morfoloji təhlili.
	2	Zərf. Zərfin hərəkətlə bağlı olması. Zərfin quruluşca növləri. Mürəkkəb zərflərin yazılışı. Zərfin mənə növləri. Zərfin sifət, say və s. digər nitq hissələrindən fərqlənməsi. Zərfin cümlədə rolu. Zərfin morfoloji təhlili.
	3	Mətn üzərində iş
	4	Tətil
Yanvar	1	Feil. Feilin mənə növləri, quruluşca növləri, Mürəkkəb feillərin orfoqrafiyası. Feilin qrammatik mənə növləri. Təsdiq və inkar feillər. Təsriflənən və təsriflənməyən feillər. Feilin təsriflənən formaları. Feilin şəkilləri. Feillərin şəxsə görə dəyişməsi. <i>İdi, imiş, isə</i> hissəcikləri.
	2	Feilin təsriflənməyən formaları. Məsdər, feili sifət, feili bağlama. Feili sifətin feildən düzələn sifətdən fərqləndirilməsi. Feilin cümlədə rolu. Feilin morfoloji təhlili.
	3	Mətn üzərində iş
	4	Köməkçi nitq hissələri. Qoşma. Bağlayıcı. Qoşmanın müxtəlif mənə çalarları yaratması. Təkhecəli və çoxhecəli qoşmalar. Qoşmaların yazılışı və tələffüzü. Qoşmaların omonimliyi və sinonimliyi. Bağlayıcı sözlər və cümlələr arasında əlaqə vasitəsi kimi. Mürəkkəb bağlayıcılar və onların yazılışı. Bağlayıcılarda vergülün qoyulması.
Fevral	1	Ədat, Modal sözlər. Nida. Ədatların fikrin təsirli deyilməsində rolu. Ədatların orfoqrafiyası. Bitişik və ayrı yazılan ədatlar. Təsdiq və inkar ədatlarda vergülün qoyulması. Ədatların omonimliyi və sinonimliyi. Modal sözlərdə danışanın fikrə münasibət bildirməsi. Modal sözlərdə vergülün işlənməsi. Modal sözlərin omonimliyi və sinonimliyi. Nida – hiss-həyəcan bildirməsi. Nidalarda vergülün işlənməsi. Nidaların omonimliyi və sinonimliyi.
	2	Mətn üzərində iş
	3	Söz birləşmələri: Söz birləşmələrinin quruluşu. Sadə və mürəkkəb söz birləşmələri. Mürəkkəb adlar. Mürəkkəb adların yazılışı. Söz birləşmələrinin əsas və asılı tərəfləri. Əsas tərəfə görə söz birləşmələrinin növləri. İsmi birləşmələrin yaranmasında yiyəlik hal və mənsubiyyət şəkiclərinin rolu.
	4	Feili birləşmələr və onların növləri. Məsdər tərkibləri. Feili sifət tərkibləri. Feili bağlama tərkibləri. Cümlənin söz və söz birləşmələrindən fərqi. Sintaksis. Sintaktik əlaqələr: tabelilik və tabelilik əlaqəsi, uzlaşma əlaqəsi, xəbərin mübtəda ilə şəxsə və kəmiyyətə görə dəyişməsi.
Mart	1	Tətil

	2	Cümlə. Cümlənin qrammatik əsası. Sadə cümlə. Cümlənin məqsəd və intonsaiyasına görə növləri. Cümlə üzvləri.
	3	Mübtəda. Xəbər. Baş üzvlərin ifadə vasitələri, qurluşca növləri.
	4	Cümlənin II dərəcəli üzvləri. Tamamlıq. Tamamlıq və idarə əlaqəsi. Tamamlığın ifadə vasitələri. <i>Təyin</i> . Təyinin bütün cümlə üzvlərinə aid olması. Təyin və yanaşma əlaqəsi. Təyinin ifadə vasitələri. Zərflilik. Zərfliyin, əsasən, feili xəbəyə aid olması. Zərfliyin mənaca növləri. Tərzi-hərəkət zərfliyi. Zaman zərfliyi. Yer zərfliyi. Məqsəd zərfliyi. Səbəb zərfliyi. Zərfliyin ifadə vasitələri
Aprel	1	Həmcins üzvlər. Ümumiləşdirici sözlər. Cümlədə söz sırası. Cümlə üzvlərinin əlavəsi. Xitab. Ara sözlər. Mürəkkəb cümlə.
	2	Mürəkkəb cümlə. Tabesiz mürəkkəb cümlə. Tabesiz mürəkkəb cümlənin tərkib hissələrinin bir-birinə bağlayan vasitələr (intonasiya, tabesizlik bağlayıcıları)
	3	Tabeli mürəkkəb cümlələr. Baş və budaq cümlə. Tabeli mürəkkəb cümlənin tərkib hissələrini bir-birinə bağlayan vasitələr (intonasiya, tabesizlik bağlayıcıları, <i>ki</i> bağlayıcısı, qarşılıq-güzəşt bağlayıcıları: <i>hərçənd</i> , səbəb bağlayıcıları: <i>çünki, ona görə ki, odur ki</i> , şərt bağlayıcıları: <i>əgər, hərgah, bir halda, madam ki</i> , $-sa^2$, $-sa^2 + da^2$ ədatı, $-sa^2 + belə$ ədatı, $-mı^4$ sual ədatı)
	4	Üslubiyyat
May	1	Üslubiyyat
	2	Ümumiləşdirici təkrar
	3	Ümumiləşdirici təkrar
	4	Ümumiləşdirici təktar
İyun	1	Ümumiləşdirici təkrar
	2	Ümumiləşdirici təkrar
	3	Ümumiləşdirici təkrar